

Előfizetési árak
 egész évre 4 ft., félre 2 ft.,
 negyedévre 1 ft.
Egyes szám ára 8 kr.
 Hirdetések másokéi árak szerint.
 A lap megjelenik minden csütörtökön.
 Felelős szerkesztő:
BRANKOVICS GYÖRGY

KÖZÉRDEK

Szerkesztőség: Deák-u. 8.
 hová a lap szellemi részét illető
 közlemények küldendők.
 Keziratok vissza nem adatnak.
Kiadóhivatal: Árpád-ut 20.
 hová a lap anyagi részét illető közle-
 menyek és előfizetési penzek küldendők.
 Kiadóhivatalos:
FUCHS ANTAL.

PESTMEGYE SZABADELVÜ KÖZÖNSÉGÉNEK HETILAPJA.

Kiáltó szó a pusztában!

Ujpest, aug. 24-én.

Egyik lapársunk a mult hetekben nagyon megsomjazott s gyötrelmeinek közepette eszébe jutott a bibliai Hágár története, aki keresztül-kasul bolyongta gyermekével a pusztát, de forrásra sehol sem talált, végre eltikkadva s gyermekeinek szenvedései fölött kétségbe esve, halálra szánta a csecsemőt, de előbb még térdre borult s *vizet, vizet kért* az egek urától!

Nos, a mi lapársunk is beállott ujpesti Hágárnak, végig bolyongta a község pusztá utcait, s miután úde forrásra sehol sem akadt, kétségbe esett ő is, halálra szánta a lakosságot ő is, de előbb *vizet kért* a tekintetes előjáróságtól ő is, mert hiszen az irás azt mondja, hogy: „Aki kér, annak megadatik; aki kopog, annak megnyitattik!”

És lapársunk tényleg nemesak kért, hanem meg is kopogtatta a község közigazgatási jegyzőjének a fiókját, s a vízvezeték kész tervét óhajtja megvalósítani.

Nem ismerjük a közigazgatási jegyző fiókjának a tartalmát, nem tudjuk hever-e ott egy magánvállalkozás utján létesítendő vízvezetéknek teljesen kidolgozott terve; azt sem tudjuk, vajjon csakugyan biztosítva van-e már egy ily vállalatnak a finanszírozása; azt azonban tudjuk, hogy lapársunk kérélmé-

„Kiáltó szó marad a pusztában”, amely úgy hangzik el, amint felhangzott.

Elismerjük, hogy a kérelmet, a kiáltó szót a szükség szülte, de a szükségben fog is az elhalni.

Miért?

Azért, mert Ujpesten sokkal nagyobb számban léteznek az Annások, a Kaifások, meg a Pontius Pilátusok mint a Hágárok, s az a nép, amely ma kér, holnap már itt is azt kiáltja, hogy: „Feszítsd meg!”

Ujpest lakossága követelte a csatornázást, Ujpest háztulajdonosai követelték az aszfaltot, Ujpest polgárai kívánták az új községházat, az Árpád-ut átvételét és kövezését, s mikor mindezeknek a tervezete kiemeltetett a fiók rejtekéből s a valóságba átültetett, Ujpest lakossága, Ujpest háztulajdonosai, Ujpest polgárai „Feszítsd meg“-et kiáltottak mindenkire aki követelésük előtt meghajolt; meggyanusítottak mindenkét, akikérelmüket meghallgatta; s megtámadtak mindenkét, aki kívánságuk teljesítéséhez hozzájárult.

A „Feszítsd meg“-et azok kiáltották és kiáltják a lehangosabban, akik legtöbbet emlegették a tarthatatlan állapotokat, akik legjobban sürgették a község modernizálását s akik legmeghatóbban tudtak kérni.

Hogy mi változtatta át az illetők kedélyhangulatát, mi állította őket a husvétii báránnyra éhezõ népgyűlések

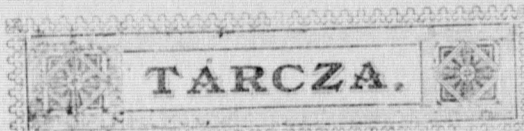
élére, arról ma már szükségtelen a leplet lerántani, de úgy látszik szükséges megértetni a jó vizre szomjuhozókkal azt, hogy okos ember csak egyszer égeti meg az ujját, csak egyszer kaparja ki a parázsból más számára a forró gesztenyét, csak egyszer dobáltatja meg magát a gyanu sarával, csak egyszer dugja zsebre a piszkos támadásokat, de kétszer nem.

Azok a férfiak, akiket a község iránti jóakarattukért, fáradságukért, áldozatkészségükért, tekintélyük és vagyonuk latba vetéseért, a kávéházakban, a korcsmákban, a népgyűléseken, a hírlapokban és a felebbezésekben egyaránt meghurezoltak: nem hajlandók magukat a modern Annások és modern Kaifások modern népe által még egyszer megfeszíttetni.

Tessék a vízvezeték létrehozását megkísérteni azoknak az uraknak, akik mindent követelnek, minden kifogásolnak s végre mindent megtámadnak, hadd lássuk már egyszer a tetteiket is. Tessék a vízvezeték létrehozásához szükséges százezreket azoknak megszerelni, akik a népgyűléseknek olyan kitűnő rendezői; hadd lássuk már egyszer milyen finánczkapacitások s mennyi nyom a pénzvillag mérlegének serpenyőjében a tekintélyük.

Különböben pedig csak szomjuhozóznak s kiáltozzanak a víz után tovább is a pusztában!

Veritás.



A kártya.

Az tal köré hármán telepsznek.
 Arczok sóvár, mohó vágytól reszket.
 Tíz kígyóhat, dögvész körüljárhat
 Rajuk törhet bőszen a tatárhád,
 Nem törődik a világgal egy se.
 Csak, kinek szolgál majd a szerencse,
 Gondolatuk egyetlen-egy tárgya
 A kártya.
 Most az egyik keveri a blattot.
 Már a másik idegesen pattog:
 Mért oly lassú, oly ügyetlen, lomha?!
 És a jelző röpdül mint a polyva.
 Az se igen tarthat szót magába
 Rászó szítkot a barát nyakába.
 Szennypiszkokba mind a hármat mártja
 A kártya.
 Őt az egyik, Rajt vor a másik
 A harmadik gyorsan ráduplázik.
 Fészkelődnek ijedező szemmel
 Szánakozik rajtuk aki ember.
 Olyanok mint a ziháló állat,
 Ha megérzi, hogy forogteteg támad
 Le is csap most zúzva, törve, ártva
 A kártya.
 Véget ért a mulattató játék.
 Kettő arczán sápadt boszuláng ég.
 Harmadjikén kapzsiságnak purja,
 Elfejtani örömet nem bírja.
 Roskad, foszlik minden jó a mellben
 Első sorban ronesra vál a jellem
 Porba sújtja Sátán koma bardja
 A kártya.

Lenkei Henrik.

*A „Magyar Géniusz” e közleményét ajánljuk az ujpesti ifjusági körök figyelmébe is. (Szerk.)

A szegény ember kívánsága.

— Mese. —

A boldogságnak egyetlenegy feltétele van: a megelégedés. Az elégedetlen ember ugyanis akár gunyhóban, akár palotában lakik: boldogtalan, míg aki sorsával meg van elégedve, akár fekete kenyere, akár kalácsot eszik: — boldognak érzi magát.

Hogy a nagyraagyás, a vagyon és a hatalom megelégedést és így boldogságot nem szerezhet, azt be fogja bizonyítani Nagy Sándor, akiről mesém szól s aki kőfaragó létere mindaddig nyugodtan élt, amíg csak arra gondolt, hogy szorgalmas munkával keresse a mindennapi kenyeret és józan életmóddal tartsa meg az egészségét.

Ez azonban hogy-hogy nem, megszallította őt a kevelység ördöge, szivebe csepegtette az elégedetlenség mérgét s éjjel-nappal mindig azt sugdosia a fülébe:

Hej Nagy Sándor, Nagy Sándor, mégis csak a gazdag embernek, mint a szegény helyett bort iszik, rántott leves helyett csirkét eszik, daróc helyett hattyúpelyhes párnán fekszik s még a templomba is kocsin megy.

És Nagy Sándor, az egyszerű, de becsületes kőfaragó éjjel-nappal mindég csak azt az egyet sugdosia az Istentől, még álmában is csak azért imádkozott, hogy tegye őt gazdaggá hatalmas, nagy urrá.

A jó Isten azután, hogy példát szolgáltatson a halandó embereknek, meghallgatta az imádkozást s amidőn Nagy Sándor, a kőfaragó álmában feleledt, hát gazdag és hatalmas úr volt, a vagyon felett rendelkezett, hatalmas befolyással s nagy tekintéllyel bírt.

Ott állott a király trónja mellett és — akár hiszik, akár nem, — még nagyobb úr akart lenni, megirigyelte fejedelmének a dicsőséget, beleszeretett volna ülni a király trónusába.

— Oh, csak én király lehetnék! sóhajtá este és reggel.

A jó Isten összeránczolta ugyan egy kisse a homlokát, de teljesítette Nagy Sándornak ezt a kívánságát is.

A kőfaragó most már félig-meddig meg volt elégedve a sorsával. Milliók hódoltak neki, milliokat költhetett s megszerezhetett mindent, amire szeme, szája s szive vágyódott. Egy dolog azonban mégis bosszantotta őt. A nap nagyon melegen süttött s ennek nem tudott parancsolni.

— Mit ér az en földi hatalmam — kiáltá egyszer eltikkadva, ha van még felettem valamí, ami nem hódol meg akaratomnak. Most már csak azért is nap szeretnék lenni.

Alighogy kimondta ezt a vágyát: rögtön fenyés, ragyogó nappá változtatta át az Isten ő felségét, a királyt.

Nagy Sándor barátunk aztán mint nap, ugyancsak kiadta a mérgét. Égető sugaraival rettentően perzselt a föld hátát s tönkre silányított mindent. Az ember és a fűszál egyaránt kiszáradt hevéitől. Nem volt menedék sugarai elől.

Egyszerre azonban feltűnt a messze távolban egy kis felhőske, amely mennel jobban közeledett a nap felé, annál nagyobb és nagyobb lón, úgy hogy néhány perc múlva egészen eltakarta a napot.

— Mit? — bosszankodék Nagy Sándor. Hát még a napon is kilehet fogni? Még a felhő is szembe mer vele szállni s megvedni előle a földet? Felhő szeretnék lenni!

Az ujbpesti szikviz.

A szikviz ma már éppen olyan nélkülözhetetlen czikke a szegény ember asztalának, mint a gazdag ember háztartásának. Sőt az előbbinél még nagyobb fontossággal bír, mint az utóbbinál, mert a szikviz potolja nála a világ összes üdítő italaival, ásványvizeivel s még beteg, lázas állapotában sem citromsavas vizet, hanem szikvizet iszik.

Ezért hódította meg a szikviz rövid hármincz év alatt az egész világot, ezért lett otthonossá a társadalom legalsóbb rétegeiben is, de éppen ezért kell az egészségügyi hatóságoknak a szikvizre kiváló gondot fordítani. Ebből a magasabb szempontból indulva ki, egy cseppet sem döbbenett meg minket Budapest törvényhatóságának azon tilalma, amelylyel az Ujbpesten gyártott szikvizet — a víz rosszóságára hivatkozva — a székesfőváros területéről kitiltotta.

A szikvizet használó közönség megnyugtatóására adjuk azonban most hírül, hogy a jelzett tilalom óta „Az ujbpesti egyesült szikvizgyár” egy 110 méter mélységű új kutat turalt a telepen, s ennek vizét az országos m. kir. és központi vegykísérleti állomás megvizsgálván, azt kifogástalannak találta s erről Ujbpest közönség előljáróságát f. e. 1381-ik számú átiratával hivatalosan értesítette is.

A vegykísérleti állomás vizsgálata szerint „Az ujbpesti egyesült szikvizgyár” vizében nincsen se Nitrát, se Nitrit, se Ammon, se vas, a vize szintelen és szagtalan s az üledeke nagyon csekély úgy, hogy kémiai összetétele után itelve, nemcsak hogy kifogástalan, hanem a szikvizgyártásra teljesen alkalmas.

Ujbpestnek tehát van jó, egészséges és tisztán kezelt szikvize; méltányos, hogy az illetékes hatóságok által kellő jogvédelemben is részesüljön.

Először Budapest szikvizgyárainak a kocsijai naponként láthatók itt közönségünkben s nem csekély azon korcsmák és üzletek száma, amelyek előtt megállnak s leadják még pedig nem megvetendő mennyiségben szikvizet üvegjeiket, amelyek legfeljebb csak abban különböznek az Ujbpesti egyesült szikvizgyár üvegjeitől, hogy a fejük (Coupon) díszesebb kiállítású, de a tartalmuk már l. i. a szikvizük nem jobb, sőt inkább rosszabb, mert a budapesti szikvizgyárosok bizony nem kapják a vizüket 110 méteres mélységű kútból, hanem »ne szólj szíj, nem faj fejem«. Már pedig a szikviznél nem az üvegnek, az üveg fejének a külső díszé, hanem az üveg tartalma, a szikviz jósága a lényeges.

És az lón! Nagy, sötét, hatalmas és remes felhő. Ezrével szórta kebléből a cikázó villámokat, menykövei felgyújtották a házakat s agyonújították az embereket, vízei pedig elöntötték a városokat, a dombokat s a hegyeket. Csak egy hatalmas kőszikla állott meg a tenger víz fölött, csak ez dacolt a pusztító elemmel.

— Ne legyen nálamnál semmi hatalmasabb! — kiáltá felhő-emberünk. Kőszikla kívánok lenni!

Még egy esattanás, még egy dörrenés s a felhő eloszlott és Nagy Sándor ott állt, mint kőszikla, rendíthetetlenül, vesszel, viharral, az idő vasfogával, az elemekkel dacolva, s végzetlenül örült, hogy már most nem fog ki rajta semmi!

Azonban még is kifogott rajta valami.

Egyszer csak folytonosan azt hallja, hogy: »Kipp-kopp!« »Kipp-kopp!«

— Mi az alattam? Ki mer bántani?

Ki merete volna más, mint egy ember, akinek kalapács és véső volt a kezében, s ugyan csak hatalmas darabokat hasítgatott a szikla-aljából.

— Hát ez a nyomorult féreg, akinek az élethossza csak arasznyi az én életemhez képest, le akar barmolni, ki bír kezdeni? Oh, Istenem, én jó Istenem — nyögte a kőszikla-ember, — teljesítsd még utolsó kívánságomat. Az, aki alattam van, hatalmasabb nálamnál. Oh, engedd át nekem az ő hatalmát!

És a jó Isten megszánta a szerencsétlent és ismét kőfaragóvá változtatta át.

Nagy Sándor ezután boldogan élte le még hátralevő napjait, családot alapított s unokáinak mindig azt mondogatta, hogy: »legjobb dolga van annak, aki két kezével keresi a mindennapi kenyerét s meglegszik azzal: amit szorgalmával szerez!«

Másodszor Rákospalota szikvizgyárosai a budapestiek nyomán nyargalásznak Ujbpesten s amely üzletet, korcsmát ezek meghagytak, a rákospalotaiak igyekeznek elhalászni az ujbpesti szikvizgyárosok elől, már pedig se a budapesti, se a rákospalotai szikvizgyárosok adót Ujbpesten nem fizetnek, Ujbpest költségeihez egy fillérrel hozzá nem járúlnak s ami fő, a rákospalotai szikvizgyárosoknak a vize éppen olyan, mint amelyet a székesfőváros hatósága Ujbpestelel szemben kifogásolt.

Harmadszor a saját korcsmárosaink között van nagyon sok, aki s az ujbpesti, se a budapesti, se a rákospalotai gyárosoktól nem veszi a szikvizet, hanem a hatóság ellenőrzése nélkül maga gyártja otthon a saját pinczéjében, a saját kútjából, sok esetben olyan vegyi elemek hozzáadásával, amelyek az egészségre nézve ártalmasak s aki a borába önti, az soha sem tudja mit iszik, de annál jobban érzi a víz dohosságát s beleinek, gyomrának az idegességét.

Míndezeket pedig nemcsak a nagy közönségnek, hanem az előljáróságunk, az egészségügyi bizottságunk s a rendőrségnek is a becses figyelmébe ajánljuk.

A közönségben fejlődjek ki már egyszer az a helyi patriotizmus, amely nélkül egy község, egy város s egy ország se boldogul, s mindennek előtt partfogolja és fogyassa azon cikkeket, amelyek a saját közegében gyártatnak, s csak azokat vásárolja idegenektől, amelyek a közönségben nem termeltetnek.

Az előljáróságban legyen meg ez irányban is a jóakarát s vedje meg az itt adózó ujbpesti szikvizgyárosoknak az érdekeit az idegen szikvizgyárosokkal szemben s vizsgáltsa meg az idegen szikvizeket a vegyi állomás által s ha kell, kövesse Budapest példáját.

Az egészségügyi bizottság s a rendőrség pedig ne engedje, hogy közönségünkben akárki, akarmiből gyartsa a szikvizet a fogyasztó közönség egészségének a rovására.

Végül becses jó akaratába ajánljuk a szikvizügyet a járás főszolgabirának is, aki Ujbpest iránti jóindulatáról oly sokszor lón tanubizonyoságot. Járjon el e kérdésben is az igazság és a törvény követelményei szerint.

H I R E K.

— Személyi hír. Zsoldos János közigazgatási jegyző Korfnyezáról elutazva, szabadságának hátralevő részét családjával együtt Nagybányán tölti.

— Légszesztársulattal kötött szerződés felmondása. A község előljárósága, a képviselőtestület közgyűlésének határozata értelmében, a budapesti légszesztársulattal a világitás tárgyában 1869-évi kötött szerződést, dr. Pühal kir. közigyőző közbenjárása mellett f. hó 22-én felmondotta.

— Szent István napját illő kegyelettel és nemzeti érzülettel ünnepelték meg Ujbpesten is e hó 20-án. A középületeken nemzeti zászlók lobogtak, a templomokban pedig az ünnephez illő ismeni tiszteletek tartottak.

— Az állami tanítók közgyűlése. Az állami tanítók országos egyesülete f. hó 19-én tartotta Pestmegye székházának dísztermében rendes évi közgyűlést. A jelentések felolvasása, a pénztári felmennyeny megadása s az előadások meghallgatása után a választások ejtettek meg. Az új listikarban Ujbpest tanítótestülete igen szépen van képviselve. Megválasztottat ugyanis: Radoch János alelnökké; Józsa Dániel pénztárossá; Káger János és Földes Károly ellenőrre s azonkívül a választmányba is többen választottak be. Az előadások sorában Józsa Dániel a nyugdíj-törvény revíziójáról s Földes Károly a tanítók házaról értekezett.

— Merénylet a sajtószabadság ellen. Az »Ujbpesti Hirlap« f. e. 21-ki számában két cikket közölt az »Árpád-ut« kövezésére vonatkozólag. E cikkekre a »Közérdek« ugyan csak f. e. 33-ik számában megadta a tárgyalagos és szakzerű választ. Az utépítési vállalat képviselője Visnyai Manó azonban szintén hozzászólt a kérdéshez s a »Társadalmi Lapok« 33-ik számának nyíltterében valóságos »flaszterer« hangon felelt az »Ujbpesti Hirlap« cikkeire, s ez az, amit szó nélkül nem hagyhatunk. Visnyai Manó ugyanis nyíltteri közleményében durva merényletet követett el a sajtószabadság ellen egyrészt, másrészt pedig tapintatlanul és méltatlanul támadta meg a közönség képviselőtestületének azon tagjait, kik a bazalt-burkolást elleneztek s megfélebbez-

ték, amennyiben nyíltteri közleményében először azt a vakmerő állítást kockáztatta meg, hogy azon kérdés: vajjon a vállalkozó teljesíti-e szerződéses kötelezettséget; semmi esetre sem tartozik a sajtó elé; másodszor pedig az »Ujbpesti Hirlap«-ban megjelent cikkek irását oly bérenczeknek tulajdonította, akik a bazalt-ellenes párt szolgálatában állanak. No már engedelmet kérünk, de ez egy kissé több a soknál. Ezt a merényletet és ezt a támadást mi leghatározottabban visszautasítjuk. Visszautasítjuk pedig nem azért, mintha az »Ujbpesti Hirlapot« védnők, meg tudja az önmagát is védeni egyrészt, másrészt pedig a kérdéses cikkek állításait mi is téveseknek jelentettük ki, de visszautasítjuk azért, mert a sajtónak joga van minden közérdekű kérdéshez hozzászólni s minden közérdekű dolgot ellenőrizni, aki pedig ezt a jogot elismerni nem akarja, az ne itt, a szabad Magyarországon, hanem Oroszországban sziveskedjek a kenyerét keresni. Visszautasítjuk továbbá azért, mert azok a községi képviselők, akik a bazalt-burkolatot elleneztek, csak jogukkal éltek akkor, amidőn Roheim Nathan ajánlatát megfélebbezték; különben pedig sokkal erettebb az alkotmányos érzetük, semhogy akkor, amidőn a felsőbb hatóságok jóváhagyó határozataival állnak szemben, berenczekkel cikkeket irassanak. Ugy hisszük, Roheim Nathan vállalkozó nem azért képviselteti magát az Árpád-ut építésénél, hogy képviselője nyíltteri közleményeket írkaljon s a sajtó es a képviselőtestület tagjai ellen támadásokat intézen, hanem azért, hogy az Árpád-ut a szerződés értelmében építtessék fel. Ugy látszik azonban, Visnyai Manó nincs egészen tisztában az utóbbi és egyedüli feladatával, mert ha tisztában volna, akkor a község mérnökeinek nem kellene az utépítést reggeltől-estig s napról-napra ellenőrizni s nem lett volna szükséges 8 vaggon ide szállított kőből 5 vaggon követ kiséleztejni.

— Az ujbpesti ipartestület előljárósága f. hó 17-én tartotta augusztus havi ülést, amelyen Pohl Károly titkár bejelentette, hogy július havában 720 munkakönyvet látalmazott; ebből 552 iparossegéd, a többi gyári munkás; munkába lépett 321 és kilépett 231 iparossegéd; munkakönyv kiadatott 50, ideiglenes igazolvány 47; tanonc szerződött 23, felszabadult 27. Panaszt beadott 52, ebből 42 a hivatal által intéztetett el, iparigazolványt nyert 20, beszűntette 4 iparos. Pénztári jelentés szerint július havi bevétel 470 frt 87 kr., kiadás 168 frt 12 kr., regébbi összeggel összes maradvány 3369 frt 53 kr. Az előljáróság ugyanezen ülésen elhatározta, hogy a szakosztályok felhívandók, miszerint a kontárokat 2—2 taggal ellenőriztesse. Az országos iparegyesület felhívására, szövetkezeti ügyében határozatotott, hogy 5 tagu bizottság küldesse ki a teendők megbeszélése végett. E bizottság tagjai Csepreghy Pál, Deutsch Zsigmond, Ziegler Jozsef, Boday János, Korányi Jenő. A hátralevő tagdíjak körülbelül 1000 fitra ruznak s ezek vegrehajtás utján fognak behajtatni.

— A gyermekbarát egyesület f. hó 20-iki napünnepélye a Nepszigeten, daczara a hideg időjárásnak, pompásan sikerült. A Nepsziget zsúfolva volt látogatókkal, kik között budapestiek is rengeteg számban valának s mindenké kitünően mulatott a műsor leleményes bohóságain, amelyek közül egyik sem maradt el; a buzgó rendezőség nemcsak minden ígéretet beváltott, minden kívánságot teljesített, de a rendet is pompásan fenn tudta tartani, úgy hogy Ladányi Emílinek, a főrendezőnek, nemcsak elismeréssel tartozik az egyület, hanem bátran kiszolgáltathatja neki a diplomát, mert a napünnepély rendezéséből kitünően vizsgázott. A tiszta jövedelem megközelíti a 300 frtot.

— Athelyezés. A vallás és közoktatásügy-miniszter Benkó Kálmán gyöngyösi állami elemi iskolai tanítót az ujbpesti állami iskolához helyezte át.

— Az Ujbpesti „Dalkör“ vasárnap, f. hó 27-én a piliscsabai tábora rándul ki. Indulás vasuton az anygyalföldi vasuti állomásról d. u. 2 órakor. A tagok családtagjain kívül bizonyára sok ujbpesti család fog a dalos csapathoz csatlakozni, mely eddig is igazolta, hogy kirándulásai kellemesek, szórakoztatók és vigak. Vajjon ott lesz-e a »Dalkör« elnöke is??

— **Az Ujpesti Dalkör** jövő hó 2-án tartja táncvizsgálommal egybekötött *nagy nyári dal-estélyét*, melyre ezúton is felhívjuk a n. é. közönség figyelmét, tekintettel arra, hogy a műsor igen élvezetes számokat fog tartalmazni: nevezetesen úgy hírlik, hogy Berényi Hazafi Hermina urhölgy is közre fog működni néhány gyönyörű áriával, másrésztől köztudomásu, hogy a »Dalkör« estélyein nem igen panaszkodhatnak a hölgyek tánczosok hiánya miatt; végül ami fő, a belepti díjat oly csekély összegben (személyjegy 1 korona, családijegy 3 személyre 2 korona) szabták meg, hogy lehetetlen minden eladó leányos papának el nem menni ezen mulatságra, mely Ujpest dalkedvelő közönségének rendes találkozó helye szokott lenni.

— **Kinevezés.** A vallás- és közoktatásügyi miniszter özvegy Karrisné Bakits Saroltát a ezeled-berczeli elemi népiskolához rendes tanítónővé nevezte ki.

— **Beiratások.** Az állami polgári fiúiskolánál a beiratások szeptember 1-től 5-ig fognak eszközölni. E napokon csakis helybeli szülők gyermekei vétetnek fel és pedig az első két napon az I-ső osztályba, 3-ától pedig a többi osztályokba. A beiratások reggel 8 órától déli 12 óráig tartanak Árpád-ut 61. sz. a. az iskola igazgatói irodájában.

— **Tessék a faipari szakiskolába jelentkezni.** Miután a felvétel az újpesti állami faipari szakiskolába előjegyzés alapján történik, az előjegyzés pedig csak augusztus végeig eszközölhető, figyelmeztetjük a szülőket és gyámokat, hogy a jelentkezési határidőt el ne mulasszák s gyermekeiket vagy gyámfiakat a szakiskola igazgatóságának az irodájában Gyár-utca 45. sz. a. d. e. 8—12-ig jegyztessék elő. Növendék van kétféle: rendes és rendkívüli. Rendkívüli növendékekül felvétetnek oly tanulók, akik egyes ismeretágakban akarják magukat tovább képezni és ahhoz képest a szükséges előkészültséggel bírnak. A rendes tanuló négy év alatt az asztalos- (butor- és épületasztalos), a faragás és esztergályozás mesterségében elméletileg és gyakorlatilag is jól képzett iparos-á neveltetik. A felvétel feltételei: a közepiskola két alsó osztályának, vagy az elemi iskola VI. osztályának, vagy pedig az iparos-tanoneziskola III. osztályának sikeres bevégezése. Ezen iskolai előképzettség bizonyítványával igazolandó, e mellett megköveteltetik még az is, hogy a felveendő növendék életének legalább 12. évét betöltötte legyen. Beiratasi díjjal, tandíjjal senki se fizet és az összes tanszerek- és eszközökkel az intézet által látatik el, a műhelyben végzett munkálata után pedig ki-ki érdeme szerint munkadíjban is részesül. Sőt mi több, 150 vagy 250 ftos ösztöndíjban is részesülhet, ha teljesen szegény és jó tanuló. Felvetele alkalomával azonban műhely-biztosíték címén köteles minden tanuló 3 ftot befizetni, amely összeget a növendék, ha a műhely szerszámaiban kárt nem okozott, az iskolai év befejeztével visszakapja.

— **Vásár.** A vácsi iparosok azzal a kéréssel fordultak az illetékes hatósághoz, hogy az újpesti novemberi vásár, a meghatározott időnél egy héttel későbbben tartassék. A kérelem támogatására felkérték az újpesti ipartestületet is, amelynek előjárósága f. hó 17-én tartott ülésen elhatározta, hogy a felsőbb hatóság ebbeli intézkedését bevarja.

IRODALOM.

Görög műemlékek feltámasztása. — Az archaikus görög művészetnek legszebb emléke a »Kritias és Nesziothes«-fele szoborcsoport. A műalkotásnak történeti a tárgya. Zsarnokok uralkodtak Athenben. A tyrannus ifjabb fia Hipparchos megsértette Harmodios, Aristogeiton barátját. Ezek ketten összeesküdtek a tyrannus egész családjá ellen s 514-ben le is szurták Hipparchost a panathenaia ünnepélyén. Tettök következménye később a zsarnokság intézményének bukása volt. Az athéni nép hálával őrizte hősi tettük emlékezetét. A városban érezszobor állott, a fejlődő görög művészet egyik legősibb emléke, melynek másolata legalább töredékekben ránk jutott. A két hős magasra emeli kardját, hogy leszurják a zsarnok Hipparchost. Drámai hatású jelenet ez. A márvány kezelése még antik módot

mutat, de az egészen a fejlődő művészet geniúsának ereje látszik. A könnyű köpeny redőinek, a hátrafesztett láb izmainak kidolgozása mesteri kézre vall. Kár, hogy az egyik alaknak a feje letört s később lijsipposi fejjel pótolták.

A hősök emlékét házi szereiken is őrizték képekben az atheneiek. Egy antik edény rajza (a würzburgi egyetem tulajdonában) Hipparchos megölését ábrázolja.

A költők is az ő dicsőségüket zengték. Maga Arany János fordított le egy görög költeményt, mely az-ő tettéket dicsőítette. (Kallimachos után.)

„Myrtus lombja közé fonom be szabályam,
Mint egy Harmodios s Aristogeiton.
Mint a zsarnok Hipparchot megölik
S egyenjogúvá Athén lakosít tévők.»

A zsarnok ölök szobra, s a würzburgi edényrajz hű reproductióban jelent meg a »Nagy Kepes Világtörténet 34-ik füzetében. A tizenkét kötetes nagy munka szerkesztője Marczali Henrik, egyet. tanár, a görögökről szóló kötet szerzője dr. Gyomlay Gyula akadémikus. Egy kötet ára díszes felbörkötésben 8 ft: füzetenként is kapható 30 kr-ával. Megjelenik hetenként egy füzet. Kapható a kiadónál (Révai Testvérek, Irod. Int. Rt. Budapest, VIII., Üllői-ut 18.) s minden hazai könyvkereskedés útján.

Az igazságért! Ezt a jelszót írta zászlójára a »Reggeli Ujság« szerkesztősége. Három évi fennállása alatt a »Reggeli Ujság« a mely a »legelősből politikai napilap« eddig is ezt az irányt követte. Partoktól teljesen függetlenül egyaránt megmondja véleményét a kormányról vagy az ellenzékkel szemben. Mutatja ezt a közelmúltban lezajlott Hentzi-emlék beszterelési ünnepélye ellen való erős állásfoglalása, a melyet pedig a napi sajtó legnagyobb része oly előszeretettel hallgatott agyon. Társadalmi és művészeti eseményeket tárgyaló rovatai, objectív s a streberséget kerülhetlenül üldöző közleményeivel és cikkeivel eddig is sok elismerést vívtak ki. Regényei, tárczái előkelő írók legérdekesebb munkái. Közgazdasági irányban az erők kiegyenlítését tartja szem előtt és mert épen itt van legnagyobb szükség a korrupció üldözésére, nem egyszer erős harcot vívott már az igazságért. Híradásainak gyorságával mellett arra fektet főszűlyt, hogy azok megbízhatók, igazak legyenek. A »Reggeli Ujság« 8 oldal tartalommal jelenik meg és előfizetési ára: Vidékre postán küldve: egy hónapra 50 krajczár, negyedévre 1 ft 50 kr., egész évre 6 ft. A »Reggeli Ujság« szerkesztősége és kiadóhivatala Budapest, VIII., József-körút 19.

SPORT.

Löversenyek. Augusztus 20-án ünnepe volt a magyar sportvilágnak is. Akkor dőlt el ugyanis a városi gyepen a 80000 koronával díjazott Sz.-István díj. A kiváló sport esemény, noha az idő egészen őszies volt, nagy közönséget vonzott a versenyterre, ahonnan nem hiányoztak Ujpest ismert turfmánjai sem. Az istálló-tulajdonosok csaknem valamennyien megjelentek. Az előbb helyeken meg valósággal hemzsegett a nép tarkítva az ünnepre feliranduló »jó vidékiek« csoportjaival.

A verseny lefolyása minden tekintetben megfelelt a várakozásnak, amennyiben a két pályázó teliver közül a közönség kedvence mr. Wood (Luczenbacher) ur 4 éves pej menje, Zászlós, — mely kétségtelenül a mezőny legjobb lova volt, — szerezte meg a gazdag díjat passionatus tulajdonosának. Második lett Üchtritz háro Nickerl-je, harmadik mr. Neumarck Malteser-jé; negyedik Harkányi Viró-ja. Verseny után a közönség lelkes ozatióban részesítette Luczenbacher urat, aki ezt annál is inkább megérdemli, minthogy Zászlóst ő maga tenyészette pettendi ménésében.

Az Erzsébet királyné-díj előzetes fogadásainak favoritja Pardon, az idei királydíj és Derby nyertese, töröltetett a versenyből, mert nincs teljesen rendben. Ezen törülés folytán a krakkói Derby nyertese, Dreher Antal Per Butters nevű lova lett a favorit.

A fogadások most így állanak:
2. Per Butters 53¹/₂ kgr.
3. Komámasszony 57 »
4. Adoma 53¹/₂ »
5. Bussertl 55¹/₂ » 6 a többi.
Kétségtelen, hogy Dreher A. ur lovainak, nyg Bussertlnek, mint különösen Per Butters-

nek nagy chancái vannak, azonban az alagi díj nyertese, Adoma, amely ugyancsak 2000 méter távon a jó Bonvivant-ot képes volt levern, nagyon meleggé teheti a versenyt s cseppet sem volnánk meglepetve, ha a versenyből Adoma kerülne ki győztesként.

Az 50.000 koronás díj f. hó 29-én, kedden dől el.

Az újpesti kerékpáros egyesület f. h. 17-én saját helyiségében (Wachler-fele káveházban) azon czélból, hogy a tisztikart kiegészítse, közgyűlést tartott Jelen voltak: Rachler Aurél egyesületi titkár, Vodicska Jenő kapitány, Reichert Miklós, Eichel Vilmos, Schnitzer Károly, Váradí Adolf, Gyémánt Lajos, Krausz Károly, Rost József, Benkovits Kálmán, Fodor József, Erker Gusztáv és Pótz Béla egyesületi tagok.

Benkovits Imre egyesületi elnök akadályozva lévén a megjelenésben, őt, az alapszabályok 29. §-a értelmében Rachler Aurél titkár helyettesítette, míg a jegyzőkönyv vezetésére Vodicska Jenő, a jegyzőkönyv hitelesítésére pedig Roth József és Váradí Adolf kértettek fel.

Betöltendő volt a főkapitányi, s a meny nyiben a választás folyamán a kapitányi állás is megürült, ezen állás, továbbá az ellenőri és a penztárnoki állás: ezeken kívül választandó volt 4 választmányi tag. Elnöki titkár elrendelte a titkos szavazást. Ennek eredményéhez kepest főkapitány lett: Vodicska Jenő, kapitány: Reichert Miklós, penztárnok: Steiner Mór, ellenőr: Benkovits Kálmán. Választmányi tagok lettek: Boda Aladár, Berényi Antal, Saigó József és Eichel Vilmos.

Szerkesztői üzenetek.

U. P. urnak. Ha előbb volt augusztus 12-ke mint 11-ke: akkor az »Ujpesti Hirlap«-nak van igazsága. Ha pedig augusztus 12-ke csakugyan 11-ke után következik: akkor a »Beszüntetett építkezésre« vonatkozólag a »Közérdek«-nek van igazsága.

G. J. kisasszonynak. »Bokos Mari« egy szegény leánynak a szomorú történetét beszéli el, az igaz, de még azért nem ballada: A »Tavas« elcsépeit tárgy az igaz, de azért napvilágot látna, ha az idő ép most őszre nem válna. »Tilalom« gondolata nem rossz, de a rimék annál kétségbeesettebbek. Mindebből csak az világos, hogy becses személye és a költészet között tilalomfa áll.

CSARNOK.*

Akinek sok a barátja, annak egy barátja sincs. *Maltesherbes.*

Az egyetlen rózsza a világon, a melynek tövise sincs: a barátság. *Madame de Scudery.*

Születésünk nem más, mint halálunknak a kezdete, — valamint hogy a gyertya veszendőtéiben van, mihelyt meggyújtják. *Young.*

* Az egy kalandor története-nek vége térszűke miatt apunk jövő számában következik. Szerk.

Dr. Plihál Viktor

újpesti kir. közjegyző

a folyó 1899. évi szeptember hó 4-én hivatalos helyiségét az Isteán-tér 18. szám alatt fekvő házba helyezte át.

Értesítés.

Van szerencsém tisztelt barátaim, ösmerőseim és vendégeimnek becses tudomására hozni, hogy

vendéglőmnnek

vezetését ismét személyesen vettem át.

Főtörökvésem ezután is oda lesz irányítva hogy jó italok és ételek, valamint pontos kiszolgálás által t. vendégeim teljes meglegedését kiérdemeljem.

A n. é. közönség szives látogatását és partfogását kérve maradok

kiváló tisztelettel

Balog Armin

vendéglős.

Árpád-ut 53. szám.

☞ Minden vevő gyönyörű ajándékot kap. ☜

ISKOLAKÖNYVEK,
iskolatáskák, rajz- és írószerek,

körzők, rajztáblák, rajztömbök,

legfinomabb papírból készített írkák,

elsőrendű fekete, piros és kék tenták, chinai tusok.

Rendkívüli olcsó árakban, lelkiismeretes és pontos kiszolgálás mellett

SCHÖN BERNÁT

könyvkereskedő, papir- és nyomtatványszállító

Ujpest, Árpád-ut 15.

Fióküzlet: István-tér és templom-
uteza sarkán.

2.

É r t e s í t é s .

Van szerencsém a nagyérdemű közönségnek becses tudomására adni, hogy teljesen ujjonnan felépült, megnagyított és ujjonnan berendezett

PANNONIÁHOZ

ezimzett kávéházamat Árpád-ut 48. szám alatt augusztus hó 10-én megnyitottam.

Nagyérdemű közönség! Mielőtt e nagyobb szabásu helyiséget igen tisztelt vendégeim becses rendelkezésére bocsátottam, bátorkodom felemlíteni, hogy sem költséget, sem fáradságot, sem pedig időt nem kimélve főttörekvésem oda irányult, miszerint a főváros legnagyobb és legfényesebb kávéházaival minden tekintetben a versenyt kiállhassam és ebből kifolyólag a kor haladásával lépést tarthassak.

Tudva pedig azt, hogy Ujpest nagyrebecsült közönsége mindenkor becses támogatásával ajándékozott meg, — iparkodni fogok ezt csekélységemtől telhetőleg ezután is méltányolni a szerint, hogy ugy a kényelem, mint az egészség szempontjából, kellemes szórakozást nyujthassak, valamint kifogástalan és előzékeny kiszolgálással, mindenféle tekintetben méltó legyek továbbra is igen tisztelt vendégeim nagyrebecsült pártfogására.

Naponta kitünő cigányzene, kifogástalan italok, hideg ételek, a legujabb tekeasztalok, mindenféle szórakoztató játékok valamint az összes hazai és külföldi napi- és hetilapok.

A legpontosabb kiszolgálásról biztosítva nagyon tisztelt vendégeimet, ismételve azon alázatos kérésemet, hogy becses támogatásukkal engem továbbra is megajándékozzanak méltóztassanak.

Kiváló tisztelettel

Feldmann József

a »Pannónia« kávéház tulajdonosa.

2—